

Изази суботом.
Цијена:
За ЦРНОГОРЦУ И АУ-
СТРО-УГАРСКУ СЕ БИ-
НОМ И ХЕРЦЕГОВИНОМ
на годину 6 ф. На по-
3 ф., на четврт годину 1 ф.,
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ И АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по-
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преглати шаље се у по-
штом и неоплаћено. Глас
Црногорца из Цетинје, а
се и саопштава унутарно
пошту у Београд. Доноси ша-
љу се уредничку. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За веће
на дуж вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

ПЕТРОГРАД, 18 августа. — По дневној заповиједи поморске области могу се сви морнари убојне морнарице којима престаје служба о Васелеву-дне 1891, пустити кући већ 1 септембра о. г. — Остала момчад може се распустити до 1 марта 1891.

Нелидов се вратио у Цариград. — Хитрово је присуно оvdје.

Нева се синоћ изишла и потоњила је ниже крајеве града; поводањ је трајао четири часа. — Овијех дана бјеху велики пожари, од којих пострадаше градови: Кинешма, Орел, Курек и Пропојск.

ПЕТРОГРАД, 19 августа. — Царски указ наређује да се, прије него што би се преустројио сав царински тариф, повисе све царине са 20 по сто. Намет на увоз угља и угљене таре (кокс) у лукама Црног и Азовског Мора да се повиси са 40 по сто. Некој роби на западној граници и у балтијским лукама не диже се увозина. Указ одмах стаје на снагу.

БЕРЛИН, 19 авг. — Reichsanzeiger јавља да је, ради немира и пријетња социјалиста на скупу од 25 авг. (по пов.) наређено једној шенадијској бригади трећег корпуса да дође у помоћ берлинској посади, док се не врати кор-гарда са маневре.

ПЕТРОГРАД, 21 авг. — Обавијештена лица увјеравају, да су сави измишљени гласови, да су се тобоже оба Цара, Александар и Вилхелм, при крају маневре спориличили.

ПАРИЗ, 21 авг. — Војни министар Фрејсине изјављује, да су се посаде у тврђавицама источних Пиренеја зато које умањиле које укинуле, што је настала потреба умножити војску на граници која је изложена вишој напасти.

„Temps“ изјављује да је лажан глас који је јавно, да је Инглеска предложила да се створи балкански савез.

БЕЧ, 22 авг. — Тесар је брзо јавио Анелу у Сарајево како је задовољан одличним држањем и увјежбањем двају босанско-херцеговачких батаљона, који су учествовали на маневри.

БИОГРАД, 22 авг. — Услијед непрестаног наваљивања српске владе на бечку, да би престале смећење увозу свиња, граф Катноки је саопштио погодбе уз које би бечка влада пристајала на повратак правилног стања. Српска влада је наумила позвати све трговце и угледније људе у Србију на договор, што да се чини, ако бечка влада не хтјене понути од овога искања.

СРИЈЕДАЦ, 22 авг. — Неће сами Радославовци учествовати у изборима, но и Цанковљевци и Каравеловци. Цанков, Каравелов и други већ су се пријавили бирачима.

КИЈ, 22 авг. — Цар је дошао синоћ. дочекали су га принц Хенрик и надвојвода Стефан. На путу у двор поздрављаше га множина народа одушељено. У двору бјеше свечани пријем, при коме је Цар особито одликовао адмирале Стернека и Хорнбаја.

ПАРИЗ, 22 авг. — Инглеска еквандра дошла је јутрос пред Тулон и пенуљчила се са приморском батеријом и са француским бродовима.

ЦЈЕШИН, 22 авг. — Јутрос је дошао амо Тесар, да буде при маневри. Народ га је дочекао неописаним одушељеном.

НИЖНИ НОВГОРОД, 22 авг. — Јучер је један младић пришао губернатору Баранову, као да му изда неку крунну тајну: једнак ишвади револвер, па у губернатора; но Баранов отпене оружје, те га зрио промаша.

Зликовац је затворен, а зове се Владимиров.

СРИЈЕДАЦ, 23 авг. — Обавијештени изјављују, да је сушта измишљотина глас пронесени инглеским новинама, да је цариградски ексарх бугарски, по договору са Стамбуловим, поручио руском Цару, да се измири са Бугарском.

РИМ, 23 авг. — Agenzia Stefani јавља, да ће Цар Александар походити Султана у почетку октобра.

КИЈ, 23 авг. — Јутрос истакоше њемачки бродови аустријску заставу. Цар Вилхелм прегледав прво аустријске, па њемачке бродове, ношао је на аустријски адмиралски брод, гдје је ручао. По том је походио аустр. брод „Kronprinzessin Stefanie“ Цар је захвалио килскоме кмету на срдачном дочеку становништва.

КИСИНГЕН, 23 авг. — Бисмарк је јутрос отпутовао.

ЦАРИГРАД, 23 авг. — Јерменски патријарх одложио је оставку на два мјесеца, изјавив наду, да ће се доде његови предлози за преустројство одобрити царском ирадом. — Нелидов није кренуо у Цариград; Нелидов ће се врати тек иза свог допуста, сриједом октобра. — Приликом обљетнице свога зацарења помиловао је Султан оних 18 Крићана којима није била дата амнестија.

КИЈ, 23 авг. — При обједу на броду „Хохенлоер“ поздравно је Цар Тесару Францу Јосифу, надвојвода Стеван одговорно је здравицом Цару Вилхелму.

МОНАКОВО, 23 авг. — Министар предједник Луц умрџо је синоћ.

БЕЧ, 23 авг. — Велик посланик Нелидов дошао је овдје из Салцбурга.

ПЕТРОГРАД, 23 авг. — Цар Вилхелм позвао је пуковника Зерницкога, командира Вилхелмова виборшког пука, на маневре у Слезии. Но

хоћу да ти поможем. Кажу што желиш и ја ћу испунити твоју жељу.

— Ја желим да будем један од најсиљних и најјејачих краљевина на земљи, да бих, као такав могао узети Розалинду за жену.

— Зашто мјесто тога не запојеш једну љубавну пјесму под њеним прозором? Али ја сам ти обећала и испуни ћу твоју жељу. Морам ти казати још то: кад постане оним ким желиш постати, онда никакви чаролије, ни чуда, неће бити у стању поврнути те у првначне стање. Пошто постане краљевин останим таквим на свагда.

— Не мислиш ли да ће знатни муж Розалидини морати кад год искати милостињу по путовима и улицама?

— Ја бих жељела да будем срећан, са уздињом одговори ми.

— За тим се дотаче до неча знатним штаном и од голога сиромашка постаде знатни краљевин који се засја златом и драгим каменом, а јакание на вилинскога мадарскога ата, и око неча гомила при дворника и витештва у знатним оклопима.

— У краљевскоме дворцу бјеше велико весеље у почаст знатном краљевини. Цијелу недељу дана трајаху свакојаке игре и забаве, али све то не забављаше младога краља. Дневно ноћно мислио је само о Розалинди. Кад је њаше виђети срце му се испуњаше блаженством; кад њаше приговорити с њим, чиваше му се да слуша небесну музику. Али је опет био тужан и невесељ, јер она, коју он љубљаше, не обрађаше на њега никакве пажње. Она бјеше вазда замишљена, и готово ништа не збораше. Краљевин се не могаше одрећи своје намјере и запроси у родитеља њевојку. Родитељи, са радошћу, примаше повуду таква знатнога краљевина, и он већ пливаше у радости јели та радост његова не бијаше дуготрајна. Кад е Розалинда чула за вољу својих родитеља

па те маневре неће поћи ни један Велик Књаз.

На молбу бокарскога Кана послао је Цар у Бокану руске офицере да буду учитељи кановој војци.

БЕЧ, 24 авг. — „Politische Correspondenz“ јавља: Српско посланство Бечу пориче глас новина, да ће се Србији брзо промијенити влада. Исто дознаје, да ће се досадашњи представници Русије у Биограду и Букурешту брзо замијенити другима. Напротив, није истина да је напомена промијена руских представника у Цариграду, Бечу и Берлину.

Многи крајеви Тесаревине, особито Чешка и алпјски крајеви, страдају од страшних потоња. Златни Праг је у крајој погуби. Мост који је грађен за владе римскога цара и чешкога краља Карла IV (близу 500 година) порушила је вода, и много се људи утопило. Невоља страховита.

ФЛЕНСБУРГ, 24 авг. — Цар Вилхелм дошао је овдје са Царицом. Народ их је дочекао одушељено. Сматра 9-ог коруња бјеше сјајна.

БУКУРЕШТ, 24 авг. — Александри, преставник румунски у Паризу, умрџо је.

ДОПИСИ.

Морача, 17 јула. — Прегазисмо лонне Ровде и стигосемо у намастир Морачу. Ту смо лијепо примљени и својски угостени те ми се не да бадава лежати, но се доваших пера, да извршим своје обећање да Вам продужим о нашем путу.

Међу Комаранима, под самим Савином-јем Куком, бављасмо се осам дана. Станам бијаше један скромни али весели сврдак — баш појаше. У њему до душе не бијаше покућства, до једне тријине, два стоца и једнога котла за готовљење. Али што се тиче јела, бјеше свакојака берибета: ориза, кафе, шећера, читав брав меса и још — ко те шта што? Не бјеше иуцтога вина — ма га замијенисмо снјежом и

пала је, подумртва, на руке придворних дама. Пошто се је освјестила, сва обливена у сузима, објавила је родитељима да ће пријед умријети, него се удати за краљевина.

III.

Краљевин не могаше одолети своје срцу него, без знања и допуштења, уљасе у собу у коју бјеху пренијели Розалинду. Кад дође близу ње паде на колена, пружи к' њој руке, па завика:

— О ти тврда срца, одреци се твојих ријечи, јер ће мне убит мој живот.

Она подало отвори очи и тихо, али одважно, одговори:

— Краљевини, нема ствари на свијету која је у стању промијенити моје ријешеше. Ја нећу бити твоја жена.

— Како можеш бити тако жестока да тако разбијеш моје срце, које једино тебе призна! Какво сам зло учинио да тако жестоко будем кажњен? Или се сумњаш у моју љубав? Или мислиш да ћеш кад год мање бити мила? Кад би могао прочитати моје срце, тај час би се уништило те сумње. Моја је љубав толико велика да заслужије твоју љубав. Ако не могу помоћи моје молбе, и моје сузе ја ћу тражити лијека у смрти. Дај ми наду Кнегинице, или ћу умријети оје код твојих нога.

Он је изрекао све. Розалинда га је жалела, али не онако како је он жељео.

— Добри краљевини, ако те моје сажалење може утјешити, мјесто моје љубави, ја ћу ти га драговољно поклонити. Ја добро разумијам твоју несрећу, јер ја ја страдам као и ти.

— Што хоћеш да кажеш Кнегинице?

— Ако се одричем твоје љубави, — одричем се због тога што и ја љубим, љубим једнога полу голога сиромашка. Он је само један пут проша мимо наших дворца и није се више враћао.

Предео Д—

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

Буди задовољан оним што ти Бог да.

(прича Катула Мандеса)

Није било ни сребро, ни плато;
Већ је благо што је срцу драго.

I.

Мимо краљевскога дворца пролазаше сиромаш младић бос и гологлав, а и друге алине на њему бјеху већ добро продрте, те му се виђаху, што но се каже, лакти кроз гуњину, а колена кроз гаће. Али бјеше диван и красан тај момак, диван као мајско јутро. На глави му се виђаху прамови косе, која се сијаше као злато. Имаше велике, црне, очи; уснице црвенкасте, као најдивнији пурпур, а свеже као што је свежа ружа поље кипе. И само суице с љубављу гледаше на њега. У његовим продртим алинама бјеше више свјетлости и радости, него у најбогатијем оћелу дивних дома и кавалера, који се бјеху скупили у краљевском дворцу.

Код једног прозора дворца сјеђаше кнегиница Розалинда, и баш испод тога прозора пролазаше сиромашак. Ох, како је лијепа, завика он, и заустави се прам прозора. И доиста ријетко је на земљи било љепше женске главе од Розалинде. Јадни младић стојао би под прозор бог зна колико дуго времена, да га не профераше полициоти, који дворцаху око краљевскога дворца.

Он се уклати. Учини му се да све помрча око њега. Од онога времена, од како није видио Розалинду, и сунце је за њега помрчало. Оде на крају једне шуме, па поче горко плакати.

— Што плачеш, дијете моје? зашита га једна старица, која изиде из шуме и носаше бреме сувијо дрва.

— А што је користи да ви кажем

моје јаде, добра старице, кад ми ништа помоћи не можеш.

— Вараш се драги мој.

Иза овијех ријечи старица бачи на страну бреме дрва; па се гордо исправи. Од старе бременоше постаде вила, красна као дан, у сребрному оћелу са дивном, тавном косом, која бјеше украшена цвијећем и драгим камењем. Грање сувога дрвећа, које бјеше старица у балу свезала раалеће се по шуми и свака грана пристаде к ономе дрвету одакле је одкинута, и обуче се зеленилом и цвијећем и птице по њима зашјеваше.

— О велика врачарице, завика сиромашак, и паде пред њом на колена. Сажали се над мојом несрећом! Видио сам краљеву кћер и она је завладала мојим срцем. Ја осјећам да никад у животу нећу пољубити другу женскињу.

— Добро, одговори врачарица, али то још није највеће зло што ми сад исприча.

— Што рече за бога? А зар може за мене бити више несреће? Ја ћу умријети, ако Розалинда не буде моја жена.

Па — ко ти смета да она то буде. Знај да Розалинда није још испрошена.

— Али погледај на моје издрто оћело; на моје босе ноге. Ја сам сиромаш, који живим од милостиње.

— Па то не значи ништа. Знај да онај који љуби би ће љубљен. То је вјечни и предивни закон. Краљ и краљица с презрешем ће те одбити; слуге ће те гонити и ћивкати пес да се гоне за тобом. Али онда кад одеш у какав прикрајак, да плачеш над грком твојом судбином, Розалинда ће чезнути за тобом и тражиће те да дијелш с тобом своју судбу.

Он наклони главу. Не вјероваше да се може догодити такво чудо.

— Пази се добро, проговори врачарица. Љубав не љуби да се човек сумња у њему силу, и може бит да ћеш жестоко бити кажњен за то. Сад ти страдаш и ја

јамужком, што је здравије но икава шамлањац! Ни постојеће не бјеху да се избјече: по това ра сејана и двије пољиве, које нам добри људи позајмише. Не бјесмо ни без „гусала! Ал слатко ми бјеше изваит се пошто мрки и пошто ветерае“ онако у м рни на дунек и слушати Крета ће изви ја „вјеште звуке дивнијех гусала!“

Како Вам се допада наш живот у Дурмитору? Ал чекајте, да Вам испричам од Алфе до Омеге! Ма немојте зијевати!

Како дошли дочекали нас Комарани и одвели у један празни саврдак. Сјели око нас: и слушаху на оба уха што им Крето причаше о Балдафи-у на по ђенто и о мени. Кад чуше, да Балдафи купи биљке, навалише на њега: неко тражи траву, е га „дави нешто у дроб“, неко за очи, неко за прен и т. д. Залуц им каже Балдафи да не тражи траве за лекове, они га не ра зимију! Поце им причати о Вотаници! А, људи неће, да се претворе, но га окупили: да их не одбија, но да им да ма какву траву. Немаше куд камо млади ботаникар, но им даде траве, те се на све јаде курта-лица тих пацијената!

Кад се смирише, да боље благодаре, одоше, неки по сијено, неки по кошаю, неки по столице — дов нам кућу окупише! Тај нам дан прође у ћеретању с Комаранима. Сјутри дан из јутра изидосмо без мукe на Савин Кук. У тој планини тече мала чесма, коју зову „Савина вода“. Кажу људи да је тај извор св. Сава измолио од Бога једном приликом, кад му ђак бјеше ожед-нио. Лијено ли бјеше погледали око себе клиуре огрезале у вјештом слијегу, а под собом у околу зелене ливаде, на које видисаху косици пластици. Пут сјевера отишле нам се поглед чак до Авале више Битиграда; са запада и истока видимо Црну Гору и Херцеговину; а са југа не даваше „Шъеме“, но заустављаше љубо-питљиви поглед на своје голе литице! У уторник одосмо на Штулад. На повратак свратишмо на „Црну Језеро“. Ала је дивно! Око њега загустиле једе да ни гла про-пала не би! На сред језера израсло остр-во у јелове гране. Кад сам на „Црном Је-зеру“ чиними се да путујем кроз Италију и уживам њене рајске крајеве! Можете ли преставити какав је тај крај? — Не за-пта — јер нијесам сликар! — Бар знате толико, да је лијеп и то је доста! У ср-једу почињасмо. У четвртак на „Међеј“! Не на врх — немојте мислити! Не даваху нам голе стијене, које нам над главама висаху! О љеноти Дурмитора, имао бих Вам што причати, али „не умимем Војвода, то је боље оставити!“ Но манимо се Дур-митора, да кажем коју о Морачи. Морачки Намастир, задужбина Неманића, ријеткост је, која свакоме, поље образовном човеку, отимље љубопитљиви поглед и зауставља га на своје старине. При узаску у мана-стирску калију, оголе вам се поглед на величанствену цркву која — вас сјети Фруш-ке Горе и њених намастира. Велика дво-крила врата на цркву, показују нам, да затварају нешто, што вас занимаги може. Како узсете на цркву, видите и ту ви-зитијски стил. Најприје се уђе кроз главна врата у неко предобће — у којем се чов-јек мора приравити, да ступи у прави храм и да слуша св. службу. Суђ околу по-сађени су дрвени столови, пак и онај на коме је св. Сава сједио не разликује се од осталих простотом и скромношћу. Цр-ква је сва изнутра измодована тако, да човек у сликама чита стару и нову цр-квену историју.

Морачки Намастир бјеше ваза у о-пасности од турака који су жељи негледат ништа до развалина Неманића задужбине! Али јуначки синови ове свете земље тинули су и крв пролијевали — да спасе св. задужбину св. Краља!

У Морачи се ја и Балдафи растадосмо. Он крену пут гравице, а ја да вам право кажем нехтјех. Не ради страха од Мали-сора — већ ме небјеше воља срести се с којим од њих — ђегод у тијесно. „Срчан-пут Балдафи“, „Adio arrivederci“ и оде. А ја пут Цетиња.

Б. Р.

Валовито Бријестово, 6 августа. — (Чувајмо се од пожара.) У нашој планини, тога дана догоди се овај случај: Неки наши сјеници налазећи се у планини Прекошници, фе је велика дрвена гора, — на су у крају свога рада наложили огњ, те су се послуживали потребама. Но пошто су кренули својим кућама огњ се угасио, али се нијесу сјетили да се може заштити, као што се је тако и догодило — Пошто су сјечници били синили својим кућама, траг од онога њихова огња разо-сво се те се на један-пут наша планина упали са двије стране — баш ођен фе је нај-већа снага од горе; а имали фе кога?! ево једна чобанче, које види велики пожар, па ватрено истри на једном брежуљку и повиче из грла: „које витез изгоре плани-на“!; на тај глас стрчи се неколико пла-нинскога народа да би ватру сирижчили, али узаладу, не могаху помоћи, све већа пожар напредоваше-хватајући се дсбеле мрчове (јелова гора), али у брзо сиде глас е планине по нашим селима, гласовито ви-чући а на планину“! на тај глас, командир Максим Павићевић са подручнијем офицеру

ма, журно се подигну — трубачи ноћно засвирају у трубе, — повика на свакоју страну — „Свак на планину“! већина народа и не зна шта је, те без разлике, које главар код војник мало и велико у полоћи живо истрче на планину, али овамо има се што виђети, велики простор опаљен, срећа се пригнала те бјеше живијех момака, који се у велике дубоке снјежнице спу-штаваху, те снјег надигне и велики пожар претулише. Велики је губитак са овом наљевином, са тијем је просало толико комата дрва, на жалост оних који ју за-палише, али и опет, с Божијом помоћи и овога народа виши се губитак сирижчио.

Као што је издата Висока наредба, по заповијести нашега Узвишенога Госпо-дара, а постројој наредби манастирства војеног, да комисији снапа у дужност сваке године похођати планину, те да ју чува од зле употребе — то још ни до данас наша комисија није учинила — ове године.

Томе су учорно: што је г: командир-јер Максим слабога здравља, те није са одређеном комисијом могао поћи, са чега се ни до данас није испунила та потреба; али крајна мјера и потреба изазвала је, те ће г: командир са одређеним друштвом ових једна поћи да обложе почшене штете, шта више: да истријебе оне сје-чиоце, без разлике, који кваре гору, те да се испуњају оне жеље нашега Узвише-нога Господара, које су му при свакојем кораку на корист милост му, народа, на зато свакада молимо се Богу за Његово здравље и цијелог Владичаког Дома.

Л. Јовановић.

Нарва, 8 августа. — Послије него сам мој допис 5 о. м. пошти предао, около 7 часова по подне почеда се окупути вој-ска, која је била одређена за шпалир од железничке станице до палате г. Полов-цева. На железничком перону, намјештена је почасна компанија Преображенске пу-ковније са заставом и музиком. Како сам ја до железне станице допрђо имам зах-валити узбуркано м гласу окупљене масе народа, који ме је, гурајућ с десна и с лијева па и с леба, изабацио пред сами дебаркадер, да и сам не знам како. При-јед 8 часова почеше долазити и окупљати се на железној станици: војене и грађан-ске области, чланови дипломатског корпу-са, који нарочито из Петрограда дођоше, и васидјели персонал њемачког посланства у Петрограду, у подноју гали. У 8 часова почеше долазити Особе Императорске Фа-милије. Тек је на торњу железне станице одбило 8 часова и ¼, заори громки „ура“ из хиљаде хиљада гласа, који је највише долазак на станицу Господара Императора и Пријестолонашљедника Царевића. Маса окупљеног народа са клицањем „ура“ ни-гда престајала није. Господар Импе-ратор био је у мундиру пруског гран-адиректог пука са лентом „црног орла“ прека рамена. Већи дио Великијех Књажева били су у пруским мундирима са лентама разних њемачких ордена. Нетом је ступио на дебаркадер, Господар Император изво-лио је прегледати почасну компанију, коју је удостојио Својим Високим и уердним поздравом. Еј, диван ли бјеше правосла-вни Цар драги Боже! Много је лепши од свијех слика те их ми имамо у Црној Гори. Онако поносног стапа и онаке љепоте муш-ке може само десница божија створити, ни-како кичица сликарена насликати!

У 8 часова и 30 минута долетио је на паревку станицу Царски железни воз. Из Царског салон-вагона изашао је Вил-хелм П. са Великим Књажевима Владими-ром и Алексејем Александровићем, принцом Хенриком пруским, њемачким канцеларом Капривијем и свитом. Њемачки Цар био је у мундиру Выборшког пука са лентом св. Андрије Првозваног. У за свирку ње-мачке „химне“, свесловенски Император и њемачки Цар, најусрдније загрлише се и изљубише по рускоме обичају. Затим Вил-хелм П. пољубио се и са Пријестолона-шљедником Царевићем. Поздравивши се и са Великим Књажевима, њемачки Цар у друштву Господара Императора, објашао је почасну стражу, коју је поздрављао руским језиком. Послије заједничког пре-стављања свите, Господар Император уједно с њемачким Царем извођеше сјести у Им-ператорску кочију и одвезоше се у палату г. Половца, где је царска квартира. У другој кочији одвезоше се Нашљедник Ца-ревић и Хенрик принц пруски, а за њима Велики Књажеви, Царско-руска и њемачка свита.

Надам се да ми нећете замјерити, ако овђе учиним једну малу примједбу, јер ми Црногорци имамо наше особите појмове. Међу стотинама земаљских Царева да ти нико не каже, познаћеш одмах по спољноме облику, ко је православни Цар. Тако је гојан и дивно узрастао! Међу стотинама хиљада Црногораца, познаћеш одмах, ко је наш Витешки Го-сподар. И наш Господар и Господар Импе-ратор одликује се у свему међу својим на-родом. Њемачки Цар нема ништа изванредна од осталијех Нијемаца. Да ми га претом не показаше, вјера и Бог, не шбах га по-знати. Ипак је доста лијеп и млад чојак. „Грјехота што је Нијемац,“ рече један бађушко крај мене.

У 9 часова у вече, пред палатом у којој живе Њихова Величанства, дават је у почаст њемачкоме Цару свечани објед. На обједу су били сви Велики Књажеви и Велике Књагиње. На Височајшој трпези нашли су се у једном реду руски ми-нистар спољних послова Г. Гирс и њемач-ки канцелар генерал Каприви. Ту су имади мјесто: руски посланик у Берлину граф П. А. Шувалов и њемачки посланик у Петро-граду генерал Швајниц и неколико лица из Царско руске и њемачке свите

Послије обједа Њихова Величанства Господар Император и Государиња Импе-ратрица, германски Цар, Велики Књажеви и Велике Књагиње, извођеше отићи у Ве-ликог Књаза Владимира Александровића, где су пили чај. У то вријеме испред Дворца који је заузимао Његово Импе-раторско Височанство Пријестолонашљедник Царевић, окупише се пјевачки хорови, где испјеваше неколико одабранијех рус-ких пјесма. Маса народа окупила се испред дворца Нашљедникова, те пријечаше сна-ки и најмањи саобраћај. Варош Нарва била је сјајно осветљена гасом и елек-тричним свјетлошћу. У Нарви је на стотине царских кочија које су нарочито за ову свечаност амо послате. Има и сјајет приватнијех извоштика (вочијања), али која корист? Пјенке немощ од големе масе народа, којима још мање; а ваздушних „шарова“ нема, те ти ја, прислонут уз једно дрво, остадох пред Дворцем Пријестолона-шљедника до послате четири часа по по-ноћ. Отолен ти креним и стигох у мою бесплатну квартиру, пред сами излазак сунца, днева 6 августа.

Параду, гдвну параду, која је произ-ведена лајб-гардијским Преображенским пуком, на 6 о. м. нећу вам потанко опи-сати, јер је доста кад вам кажем, да је парада била једна од сјајнијех руских па-рада. И то вам је доста.

Послије параде, пред Императорским Двором био је пригтовљен зајутрак за 400 лица. На трпези об десну страну Ца-ричину сједио је њемачки Цар, а на ли-јево велики војвода Хесенски. Уз њема-чког Цара сједила је Велика Књагиња Ма-рија Павловна. На десној страни Господара Императора, сједио је Велики Књаз Нико-лај Николајевич старији, а слиједи стране В. К. Михаил Николајевич. За Височајшом трпезом били су: руски министар спољних послова г. П. А. Гирс, а узас њемачки канцелар генерал Каприви, њемачки посла-ник генерал Швајниц, аустро-угарски посланик граф Волкенштајн и много офи-цера Преображенског пука и гвардијске артиљерије. По случају рођен дана Бесара Франц Јосифа, много присутни за Височа-јшом Императорском трпезом, носили су аустријске ленте. Прву чапу подигао је Го-сподар Императору здравље њемачком Цару. Друга здравица Господара Императора била у здравље аустријског Бесара. Тре-ћом здравицом папио је њемачки Цар на рускоме језику: „Шью за здорвоље Импе-ратора Александра Третього, ура!“ Разумје-ва се, да су све три здравце биле при-крите громогласним ура.

У 5 часова по подневу Њихова Ве-личанства Господар Император и Госуда-риња Императрица, Цар Вилхелм, Нашљед-ник Царевић, велики војв да Хесенски, принц Хенрик пруски, Височајше Особе Императорске Фамилије и страни гости, извезоше се у дворским кочијама кроз масе одушевљено поздрављајућег народа брије-гом ријеке Нарове и уђоше у варош. У вароши извођеше посјетити тврђаву устро-јену у XV. вијеку од Јована грозног. За-тим посјетеше опшњску вјешницу и Дворец Петра Великога. На пијаци пред опшњским домом, Висока Лица била су дочекана од градоначелника и свега опшњског вијећа. Градоначелник подио је Њиховијем Ве-личанствима Цару и Царици и Вилхелму П. албум са фотографијама знаменитијех зданија у Нарви. Албуми су повезени у финој кожи и извезени сребрном емалова-ним варошким грбом. Милостиво примивши поднесени им дар, Висока Лица извођеше разгледати опшњску салу, која је подигнута у средњовјековном стилу. Пред опш-њским домом подигнут је, у виду пирамиде, споменик Петру Великоме, који је на 9 августа 1704 год. придружио Нарву ве-ликој Русији. На путу из опшњског до-ма до Дворца Петра Великог, Њено Вели-чанство Государиња Императрица, изво-ђеда је посјетити нарвеко-варошко сиро-тиште, где је удијелила Своју Високу помоћ. Из Дворца Петра Великога, послаје 6 часова, сва Августјејша Императорска лица повратише се истијем путем, бурно поздрављани, у палату г. Половцева.

У вечер, у логору Преображенског цука, била је офицерска вечера, на којој, међу многим страним високим гостима, био је и брат Цара њемачког, принц Хенрик пруски. И са овим се сврши дан 6 августа. Не рачунајућ самога себе, у Нарви је дваеста дописника руских и страних листова. Што ћети га ова беспослиторска војска, сви тако звани апостоли јавне штампе, крућних и ситних беспослица напи-сати? Дали ће, Бог бими га знао, и где коју даж у свијет протурити? Заста, допис-ници њемачкијех листова у извртању ствари, прави су вјештаци; неће се одиста ни

овог пута своме староме занату изневе-рити! Дописници бечко пештанских новина, нешто су сјетни; са свијетлијех об-раза одасијева им ијед. Управ им је као што је њемачки Цар у Русију дошао! Руска мирољубивост свакоме је позната. Свак је у-вјерен да је доласком Вилхелма II-ог у Русију, јевропски мир ујемчен барем за неко вријеме. Само бечко-пештанска тръ-кала, нема најчистије наде у јевропејски мир. Та Цар је њемачки прије свог одласка у Русију изјавио, да се сјмер његова путе-вања православном Цару у госте тиче само тога, да се Јевропи ујемчи што дуготрајнији мир. И ако су се ствари у Берлину нешто мало и промјениле, тројни савез и данас постоји. Али они новинари ни у тројни савез не вјерују; овако ми се барем изразио један бечки дописник. У Риму као да мирнијем оком гледају на сас-танак двају Царева. И оне мале промјене у берлинској политици, као да их се и не тичу. Италија ако се разријеша из тројно-га савеза приближиће се Француској. Фран-цуска је природна савезница Италији. Тројни савез, дјело је Робиланово и Криспа-јево. Овако барем мисле дописници бечко-пе-штанскијех листова. А самозвани принц Бугарски? Све су то трице и кучине, на које се Русија и не осврће. Свему биће реди на своје вријеме. Међутијем сви ру-ски листови поздравлише долазак њемачког Цара на најусрднији начин.

Јуче у јутро освануо дажд, што но ријеч, из неба и из земље. Лије и точи на све четири стране. Мислители ви да су ради дажда за јуче уречене маневре биле одгођене? Не. Рускоме војнику ништа не смета, па ни негодна времена; а најмање дажд. Ранијем јутром изишла је војска из Нарве и околице и пошла прам Петничком селу, где је морала бити парад-маневра. У 9 часова из јутра кренуше у отвореним кочијама: Њихова Величанства Господар Император и Государиња Императрица, германски Цар, Велики Књажеви и Велике Књагиње, страни принчеви са свитама и пођоше у Петничко село а затим у Јам-бург. У оба мјеста Високе Особе прису-ствовале су при маневри и котрили су како се мостови у лагуми дижу и на прелазак војске преко ријеке Дуге. Ја из Нарве нијесам излазио. Тачан опис јучерашње маневре донијет ће сви руски листови. Ја ћу само споменути, да је најдивнији при-зор био, кад је у царском шатору Царица такла претом путце на сироводној жици електричне машини, а у исти час прште мост на Дузи и полети у ваздух, дигну 6 го-ростасних ступова воде, уз громовити тутањ. Послије доручка у јамбуршком логору, Њихова Величанства Цар и Царица, Вил-хелм II., сви Велики Књажеви и Књагиње са свитом, повратише се послате 3 часа по подне у Нарву. Синоћ пред квартиром Њиховијех Величанства биле су умјетне ватре, које су сјајно испале.

Руски Министар спољних послова и генерал Каприви, од како се састадоше, нијесу се растајали. Успријатељише се као да су уједно рођени и узгојени. Управ брачки о свијем питањима поразговорише се. Ко ће знати код толиког важног пред-говора и договора, дали се сјетине и на-иших српских невоља — неспасених срп-ских земаља? Министар Г. Грс, кренуо је јутрос у Петроград. Канцелар Каприви и генерал Швајниц, кроћу сјутра, у Пет-рограду два ће државника своје договоре наставити; што овђе свршили нијесу, свр-шиће у Петрограду.

Јутрос у Нарви ништа ново; као и прошлијех дана: параде маневре и ма-невре-параде. Сјутра све Височајше Особе одлазе из Нарве у Гомонтово, где ће 11 о. м. бити велика парада-маневра. Истог ће дана оба Цара стићи у Петерхоф.

Вечерас одлазим у Петроград. По-пабирчићу све што ми је изостало, на љу вам писати.

А.

Данилов град, 20 августа. — (Високи путеви) Њихово Височанство Књаз и Господар Никола I. Свијетла Књегиња Милена, Њих. Свјетлости Нашљед-ник Књаз Данило, Вел. Војвода зетски Књаз Мирко, Војвода Петар Стеванов са пратњом и послугом, нађегоше нам од Нишља.

Његово Височанство наш Милостиви Го-сподар тога дана рано изјутра свратио је са малом пратњом да се поклати великоме чудотворцу св. Василију и онијема светијема мјестима лаври у Горњем Манастиру.

Дубока религиозна осјећања Нашега Владкоца укажују се свуда и на свако мјесто, те је сретна она земља у којој су владоци побожни — побуђују у народу религиозно осјећаје, те сваки прави србин има на кога угледати се да како треба угледити Богу

Ево нашега Господара међу нама, Који и сиромеха упитавање крајем пута: „дали се што родило“...

Наша угјећа и овога пута нас је обрадовала ријечима: „бити ће жита а пара да се израђује на путовима.“ Е, наше велике среће, што нам је с Његовим про-ласком пропјевала гора и вас народ од-звјавајући се томе гласно: „Живио Бог Господара, ђи Његов Дом с пријатељима“.

У доњем Манастиру, Господара сре-
ло је тамошње духовенство с настојатељем
Манастира Острога с г. игуманом Петро-
нијом Раичевићем најсвечаније поздравља-
јући га уз молитву: „да Га Бог живи“. Овђе
Га је среди пуна чета јунака Вржегрмачки-
јех, те су Га парадно поздравили и с Њим
одавде отпутовали до на Добро поље, же
се је састану са Свијетлом Владалачком
Фамилијом — При растанку Господар је
новачно обдарио сваког војника, некоме
дукат, а некоме и два, да се тога дана
јунаци провеселе. Јунаци су укупно весе-
лили се тога дана, кликујући: „Живио Гос-
подар! Живјела Свијетла Књагиња! и Сви-
јетла им Беца, живјели црногорски при-
јатељи!“

Њихова Височанства на којима про-
ђоше кроз Брда. Кад су наступили по крају
Орје-Луке, Његово Височанство свратило
је у дому војводе пона Риста Бошковића,
је су га срели многи одабрани брђани;
овђе се мислило да ће Високи путници
обједовати, али пошто је у нас велика
љетна жега била, те се нијесу могли дуго
задржавати — брзо су отпутовали к Д-граду.

Пред подне, Њихова Височанства
стигоше на Данилов-град, гдје су их среле
многе кароце. Овадњи грађани журно су
се подigli да предустрету Високе Путнике,
али пошто се нијесу могли задржавати, то
није учињен дочек као што се је мислило.

Као жељезницом одавде одутоваше
к Спужу же је био приправљен објед за
Високе Путнике. Чује се да су отпочинили —
распростраиући добра у овај народ. Одатле
су здраво и сретно отпочинили к Подгорици.

Колико нас је обрадовао пролазак
Њихових Височанстава, није треба, да ви
описујемо. Дај Боже, да што чешће
посјећују ове наше крајеве, па да се
успијемо, честито јављемо, о многим
добра, који нам долазе од Господара и
Његовијех пријатеља.

Зато подижимо свакада гласове к
Богу: Бог да их живи на многоја лјета!

Л. Богослов Бјел.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Ц е т и њ е. 24 августа.

(Из Двора) Њихова Височанства
Књаз-Господар и Књагиња Милена,
Њихове Свјетлости Књаз Нашљедник
Данило и Велики Војвода Књаз Мирко,
повратише се у понедељник 20 о. м.
послије 10 часова пр. подне из Ник-
шића на Цетиње.

(Султанов дан.) У недељу 19 о.
м. прославило је овлашње цар отоман-
ско посланство четрнаесту обљетницу
зацарења Њег. цар. Величанства Сул-
тана Абдул-Хамид-Кана. Прије подне
примао је честитке извапредни посла-
ник и опуномоћени министар, Њег.
Преузвишеност Тевфик беј, у великој
дворани посланства.

По подне око 5 часова, почела је
народна светковина у великом прту
посланства. Ту су се, на позив Тевфик
беја, искупили сви подложници Султа-
нови, који су се тога дана нашли на
Цетињу, те засјели за дуге редове
столовах пуних облате вечере. Брзо
се званце развеселише, те зашјеваше
пјесме свакојаке, српске, турске и ар-
банашке, све у славу Султанову. —
На 8 часова вече био је дипломатски
објед у посланству, на који бјеху позва-
ти. Г. г. министар војни, иностраних дје-
ла и финансије, и. и. тр. аустро-угар-
ски министар резидент пуковник Годор-
вит. Милинковић и секретари Ван Цел
и Будисављевић, професор Ш. Пинг
и др. Костић.

Из Подгорице дошао нам је овај
бројац:

Јуче је овђе на свечан начин про-
славио дан ступања на Престо Његова
Величанства Султана Абдула Хамида, Вла-
доца сусједне нам Турске царевине. Ва-
рош окићена свечаним рухом, благодарјење
држано у главној Цамији. Ту бјеху сви
овадњи Мухамеданци са својим хоџама
и све овадње чиновништво у потпуној
паради. При уласку у цамију и изласку из
ње дефиловала чета војника која је стојала
у паради испред врата од Цамије. По
свршетку благодарјења овај је 21 тонов-
ски метал са градске табије. Постиле чинов-
ници и преставници мухамеданске вјере са
Муџијом почашњени пињем у стан Ок.
Канлетана, же је пало више здравица Сул-
тану; и војска је почашњена ракијом. На
вече велико освјетљење Подгорице и окол-
них јој брда. На достави Муџији о све-
чаности управљеној Турској Легацији на
Цетињу одговорено му је од исте да је
наређено с највишег мјеста из Цариграда
да се преко истог Муџије зафали чинов-
ништву и народу подгоричком на свеча-
ности што је Муџија данас и учинио.

Лукачевић.

(У Никшићу) били смо свједоци
жалосна случаја. У четвртак 16 о. м.
зајдила се кућа г. Мартиновића,
огањ се јави на доњем сирату гдје је
била слама. У трен ока одмах је ухва-
тио нас доњи бој, прицео се и на
горњи и пространа кућа била је у по-
чашу гариште. И поред најбоље помоћи
од стране никшићких грађана немога
се — на жалост — спасити једно ди-
јете и старац, него су обоје погинули
у пламену. Свакојако хвала Никшић-
ма, те онако слошки прегоше да огра-
нице опасну стихију ет да се она даље
не распростре, као што је већ било
стравично и за болницу и сусједне
зграде.

Напомињем, да је стање нар. здрав-
ља и хигијенски услови у Никшићу
(вароши) врло повољни, по улицама је
примјерна чистоћа, а буљншта и друго,
што се одабујаје — имају своја мјеста.
Понешто, те би ваљало желити, мора
се опростити, имајући на уму, да је
текућа вода у близини пресушила.

Свакојако Никшић може послужити
примјером строгих хигијенских мјера
бар за наше вароши и желити је, да се
оне угледају на Никшић а особито —
Подгорица! К.

(Из Подгорице) примили смо допис
којим се дописник жали на замјерке
ради нечистоће у Подгорици, у члан-
ку г. Н. Ковачевића о колери, у 30-ом
броју „Гл. Црногорац“. Дописник се
позива на непрестани напредак Подго-
рице, особито Миркове Вароши, те се
жалом што је г. Ковачевић пренаглио
својим opakим судом, не испитав како
је приће било и колико се до сад учини-
ло.

Надамо се да ће се г. дописник
задовољити том напоменом, а дописа
не могомо штампати, јер би се тим
изазвала подужа распра, каквој нијесмо
вични давати мјеста у овоме листу.

Књижевност.

Изишла је VII и VIII свеска
„Просвјете“ са овим садржајем:

А. С л у ж б е н и д и о.

- 1) Распис Министра Просвјете и Цркв. Дјела о учит. станарини и огрјеву.
- 2) Наредба Министра Просвјете и Цркв. Дјела о изради шк. књига.
- 3) Правила за Школске Комисије у Црној Гори.
- 4) Правила за књ. питомце.
- 5) Распис гл. шк. Надзорништва о учествовању шк. дјеча при погребима.
- 6) Оцјена ученика Гимназије и Богосл.-Учит. Школе при крају шк. год. 1889—90.
- 7) Извјештаји ревизора за шк. год. 1889—90.
- 8) Службене вијести.
- 9) Опомена.
- 10) Школске Објаве.

Б. Н е с л у ж б е н и д и о.

- 11) Седм тајни нов. завјета С рускога превеа М. М. 12) Из моје Буковце (од Ј. Сундечића).
- 13) Старине. Саопштава Ф. Радичевића: а) Рукописно јеванђеље манастира Мораче. б) Рукописни апокалипсис манастира Мораче. в) Киријак Драгоми — књига манастира Мораче. 14) На приказ стигле књиге.

Примили смо овај позив:

Бр. 201. У. О.

Од управнога одбора „Матице Српске“ у Новоме Саду.

П О З И В

у редовну годишњу главну скупштину „МАТИЦЕ СРПСКЕ“.

У смислу устава друштвеног позивате се, као члан матични, да изволите доћи на редовну годишњу главну скупштину, која ће бити у четвртак 30. августа (11. септембра) ове године у 9 сахата пред подне у „дворани српског народног позоришта“.

Главнији предмети за расправљање на скупштини: Конститивсање скупштине. — Извјештај о годишњем раду управнога одбора. — Годишњи извјештај о књижевном раду. — Извјештај главнога финансијског одбора о годишњем послушању. — Избор председника, подпредседника и управног одбора. — Премање нових чланова. — Предлог управног одбора о измјени неких чл. устава и словословног реда. — Извјештај о прегледаним рачунима за годину 1886. — Наредбе министарске о одобреном прорачуну за годину 1890. и о прегледаним и у реду нађеним рачунима из прошле године. — Прорачун о свима фондовима за годину 1891. — Предлози о распису књижевних награда из фондова Јована Нике Вел. Сент-Миклушког и Јована и Терезије Остојића.

— Избор питомаца из стипендијске закладе Симе Ђорђевића, Петра Костића и Нестора Димитријевића.

Уједно част нам је у прилогу под / . доставити Вам Преглед стања фондова под управом „Матице Српске“ за годину 1889“.

Из сједнице управнога одбора „Матице Српске“, у Новом Саду 10. (22) јула 1890.

Председник „Матице Српске“:

А. Хаџић, с. р. Милош Димитријевић с. р. секретар. кр. саветник

УМЈЕТНОТ.

Новосадски лист „Браник“ има од 9 августа о. г., овај листак:

Предићеве престошне иконе у Старом Бечеју.

За даровита сликара нема ваљда ништа немилје, него сликати иконе, које се по извјесној шаблони морају радити; јер црква, као конзервативна установа, има својих традиционалних правила по којима с правом може захтјевати, да јој иконе носе чисто вјерозаконски тип.

Сликара ако је млад а жељан да буде оригиналан, стојећи на висини сувременог развита и тежећи правцем своје школе, везан овим црквеним традицијама, мора напустити своје идеале па, да не буде прост копијаста, принуђен је често ударити сасвим новим путем. Зато иконостај не би никако смио бити мјерило за умјетничку величину једнога сликара; и ако су баш на пољу црквене сликарске вјештине највеће славе стекли генији: Рафајло, Микел Анџело Леонард да Винчи, Мурило, Овербек и други.

Хоће ли се и Предић на том пољу, набрати доворика и хоће ли се узнети до висина оних великана, који дјелима прославине и себи и народ свој, то ћемо да видимо и ако нам већ и ови радови његови улијавају доста наде, да од њега много ишчекивати можемо.

Предић је доста позлао тек прво ко-
ло својих зготовљених слика, на броју осам,
које су већ на своја мјеста у цркви пона
мјештани. Слике су ове од велике умјет-
ничке вриједности и таког заносног дјјетва,
да већ на први поглед заборавиш, да имаш
пред собом иконе, већ као да гледаш живе
људе с познатим лицем, који тек што не
сиђу с оквира доље, да се стобом разо-
варају. Па као год што су поређане једна
за другом у реду, онако ћу и ја о свакој
посебно да искажем своје примједбе, како
су свака за се и све заједно на мене ути-
цале.

* *

Прво долази престошна мајка божја
с којом ћу своја разматрања да отпочнем.

У свиленом руху, златом и бисером
искићеном, стоји на облаку млада дјевојка
бајна лика и ватрених очију те држи на
руци безбрижно дјетонце, које танне рука-
ма. Лијено његово тијело завјено је од
груди до више кољена у биједу целену; а
безазлен поглед у правцу је на свијет, за
који ће оно тако радо живот свој на жр-
тву да принесе. Зато је умјетник и увио
тјело дјетиње уплатно, да би што већма
свратио пажњу на лице као огледало душе
му, да што јасније изрази овај психолошки
моменат.

Боје су на слици свјеже и снажне; а
корд тонова потпуно; цртеж у свима поје-
дностима савршен, а природност и тачна
израда облака потјеће живо на Клод Ло-
рена.

Слика је престаљена како лебди с
неба на земљи, јер онај набуфрени дно с
десне руке мајке божје показује, да се ова
заисто на дјело спушта.

Али обичном посматрачу, који је под
непосредним утисцима научно да изриче
пресуду, учиниће се као да ова икона не-
ма оног израза, који карактеристичне наше пра-
вославне мајке божје; јер између матери
и сина нема оне свете, душевне везе, која
се огледа у његовом пригарају, у погледу
прелази. Мати је тако равнодушна; она се
толико бави о себи и свијетом около себе,
да чисто ни не схваћа оно бојанско одли-
ковање, које је у дну наде, да буде мати
спаситеља свијета.

Је ли то не свјесна безазленост дје-
војачка која из не искупе младости поти-
че, или је то брижан поглед у будућност,
која матери дочараваше сва патије и стра-
дња премидог јој сина; посматрачац није у
стању тако брзо да одгонене. Тек што је
дуго и дуго посматра; пошто се зарони у
дух слике, почиње му јаснија бивати за
мисао цијеле композиције, која се у ово
неколико ријечи свести даје: Мали Хрис-
тос радује се, што га је отац небески пос-
лао да избави род људски. Мајка божја,
која бојавским оком ту судбину предвиђа,
стрепи од ње и као да погледом пита сви
јет, дали то големо жртву од њеног сина
заиста и заслужује?

Свети Сава.

Друга по реду а први као престошна
икона, која стоји на излазу из олтару
ијевнику, то је св. Сава у владичанском
орнату, с књигом у лијевој руци и десном
благосиљајући вјерне.

Светац је сам, без митре на глави
и ако се не види да свршује какав свети
чин, због чега би управо требао да буде
годоглав. Умјетник му по свој прилици зато
није дато митру, да му не покрије ону див-
ну главу, која је по новини приказа, по
финоби цртежа и типичној карактеристи-
ци, можда јединствена у цијелој нашој
војој сликарској умјетности.

Са оног мудрог чеда, са озбиљног му
погледа; са смјешљивих усна избијају ре-
љефно све главне особине свечева карак-
тера, које се сливају у једну и то најна-
менитију црту: у љубав к српском роду
свом. Њега благосиља он; њега учи из
књиге: „Тјемже и ви чеда моја позљубљен-
наја не забивајте ученија својега и право-
вјернаго закона многу установљенога“ и т. д.
— Па зашто га умјетник не овјековјечи
као ревна учитеља сред народа; као доб-
ра пастира сред пастве за коју душу своју
положе, и због које се одрече и круне
и краљевског престола; кад би му као
историјској личности која толиких, не од-
јењених заслуга по наш црквено-просвјетни
живот има, умјетник бар алегоријски могао
постави његова најглавнија дјела, како би
и најпростији Србин по том објележју све-
га просветитеља познати могао. Народ од
ев. Сава није требао умјетник одјелити
већ ни с тога, да докаже како је тај св.
Сава био тако силан, да је Синан наша
чак и од њега мртвог зазирао.

После св. Сава а на самом олтару,
долази икона св. Ђурђа.

Св. Ђурађ.

И ако све остале Предићеве слике
како по цртежу, тако и по бојама и тех-
ничкој изради, доста јасно показују реалан
правац; ова му је слика најидеалија. Све
се у њој стиче у тежњу да замисли, идеји,
што већма послужу и да је што јаче на
видик изнесе. Истина, да дух и израз њен
показује икони, која је према схватању
умјетникову можда прешла доста уске
границе предања; али карактером својим
ипак одговара захтјевима наше правосла-
вне цркве.

Као кања млад човјек, кога је јед-
на гарила мрка наувница, одјевен у бога-
то одјело римског војводе, стао је ногом
на мртву хајдају, коју је мачем за земљу
приковао.

Код погу му искрхано копље убојито
свједочи, да је ту била тешка врло тешка
окршаја; јер је у мукама липсала хајдаја
сама себи крило ноком пробала. У својој
хришћанској смјерности свика св. Ђурђе
шлем, на дижући очи небу, показује руком
на савладано страшно као да би хтио ре-
ћи: Господе! ово је победа твоја а не
моја. Слава побједе хришћанства над не-
сповишљивошћу римског деспотизма*) који
је уживао да свачију слободу у клици ста-
ре, у овој алегорији умјетнички је изве-
дета.

И на овој као и на другим сликама
Предићевим, огледа се хармоничан предив
боја у један главан тон; избија племенит-
ност облика, какву је његова кичица у
стању вјешто да испине.

*) или мухамеданства, као што су то Крети-
носци тумачили.

(Наставиће се).

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Мољ (Melolontha vulgaris.)

Још ланске године описао сам у на-
шој „Просвјети“ неке главније пољоприв-
редне билијске и животињске штеточине *),
које сам путујући по земљи сам примјетио,
а за друге, до којих нијесам могао доћи,
замолио сам на истоме мјесту све прија-
теље наше домаће привреде, да ми одне-
су материјал пошљу, а ја ћу им га радо
описати и дотична упутства за лијечење
дати. На тај мој позив примили из Никши-
ћа добротом г. В. Шака Петровића три
кутије моља у различитим степенима његова
развића и једну кутију пламенице, а из
Ботуна у Зети неколико гагрица, на које
се одадњиш народ тужи, да узасно брете
лозино лишће. Без икаквог зазора може се
рећи, да је мољ један од најројдрљивијих
штеточина, који код нас живи, па стога ћу
и њега најрије опишати, а у идињем броју
споменућу остала два.

Мољ је црв од 2 до 5 центиметара
дуг, жућкасто-бијеле боје, престољаста ти-
јела су три нара ногу, из којег се обично
за три године развије свијема нама добро
позната црнкаста буба, коју наш народ
такођер „мољ“ назива, а у књигама се под
именом „гуњела“ или „мајска буба“ (Melolontha vulgaris) спомиње. Мален је то црв,
али ројдрљив, и баш због тога што му
треба неколико година да се бубом пре-
твори, од огромне је штете за оне крајеве,
гдје се је једном настано. Три путе годи-
дине живи мољ под земљом подгризавајући
и хранећи се не само житама пољопривред-
них биљака, него и жилама воћака и шум-
ског дрвећа. Свршетком треће године свога
живота закона се мало дубље у земљу и
ту се утачури, а с прољећа четврте године
излети из земље савршена буба и то обич-
но.

*) Види „Просвјету“ од г. 1889. број VII, X
XII. (Муха са шемци, сунјет, руметинан црв или
ковична, медљ ил. жеђедина, пламан на дози, маћа
или мена на дози, кресте на грожду.)

ОГЛАСИ.

Свим мојим пријатељима и познаницима јављам, да сам моју трговину коју сам имао у заједницу са Ибром Мухамедовим Малевихем из Подгорице раздвојио и подијелио. Бутига и протокол дугова као и коме смо дужни били, остаје да Ибро прима и исплаћује.

Цетиње, 20 августа 1890.

Буро Б. Петричевић.

Никола Петров Петричевић-Ујановић с Цекина, има двадест година да је отишао из Црне Горе. Пошљедњи глас од њега ми је дошао отрагу 4 године из Панчева. Молим свакога који би за њега дознао да ми јави на уредништво „Гласа Црногорца“.

Лука Петров Петричевић-Ујановић.

За цијелу Француску

пављам извјештаје о приликама породичним, трговачким, финансијским, индустријским, политичким, судским и другим.

Јемчим за истинитост. За један извјештај дописом плаћа се 10 франака.

Обратите се на

P. Erard
52 rue des Pyrenées
Paris.

Срећни смо те можемо поштованој публици саопштити врло интересантан оглас, а на основу извренијех резултата.

„Сви они, који болују од реуматизма, шкروفуда, утробнице, слезене и материце, они који трпе кропичне болести проузроковане од живчанијех парализа и од много другичјех болести; сви се могу лијепно опоравити у купатилима сумпорно-сланих-јодичних вода, које се налазе у Сиљету (у Далмацији) под управом одличног власника д-ра пл **Николе Катанија**“.

Ми, премда смо противни великој реклами, која дан данас попуња новинарске ступце, ипак не можемо пропустити, а да не проговоримо у прилог онога, што је помогло многим нама познатијем, а биће од помоћи још многим из наших крајева који страдају од поменутијех болести.

Abbiamo la fortuna di far conoscere ai nostri lettori una notizia molto interessante, la quale è stata appoggiata da eccellenti risultati.

„Coloro che fossero ammalati di malattie reumatiche, o scrofolose, o cutanee, o di tegato, milza, utero; quelli ancora che fossero sofferenti per malattie croniche, dipendenti da paralisi, nevralgie e da molte altre cause possono trovare un brillante rimedio nei bagni delle acque sulfuree-saline-jodiche di Spalato (in Dalmazia) che sono diretti dal distinto proprietario Dr. de **Cattani**“.

Noi pur essendo contrari alla rumorosa réclame che al giorno d'oggi riempie tutte le colonne dei giornali, non possiamo fare a meno di rendere di pubblica ragione questo fatto che ha giovato a tanti di nostra conoscenza e potrà in seguito giovare a tanti altri che pur troppo soffrono nel nostro paese le suddette malattie.

Господину Д-ру **Николи** пл **Катанију** **СПЉЕТ** (Далмација).

Иза тешке и дуге болести (gonartrosis) у кољену послје 30 кунана, Ваша љековита купатила сумпорно-сланих-јодичних вода, веома су ми помогла; услјед чега Вам изјављујем најсрдачнију благодарност.

Цетиње, 20 августа 1890.

Ђорђина Драгић.

Al Signor Dr. **Nicolò de Catanj SPALATO** (Dalmazia).

Dopo la lunga e terribile malattia di gonartrocace, in seguito a trenta bagni dele Vostre acque sulfuree-saline-jodiche, mi sento oggi assai guarita; per questo, Signor Dottore, ho a rendere i miei più sentiti ringraziamenti.

Cetinje, 20 agosto 1890.

Giorgina Dragić.

или друге какве јаке препреке. И овакав упис мора се пвршити прије 1. Септембра ов. г., јер иначе подлежи глоби од 5 фиор.

У први разред Гимназије примају се само они ученици, којима није мање од 10 ни више од 15 година, и који су с добрим усвјехом свршили *четврти* разред основне школе. За то је сваки ученик, који се жели уписати у први разред, дужан при упису показати своју крштитицу и свједоцбу из четвртога разреда основне школе. Без тога не може се ниједан уписати у први разред Гимназије.

Сваки ученик дужан је при упису показати своје школско свједочанство од потоње године.

Цетиње, 10. Августа 1890.

Управа Гимназије.

(3—3)

ОБЈАВА.

Констатовало се, да је имање овдашњег трговца Вука Јокичина Мартиновића прездужено.

Због тога је ријешено да се на јавном ауканту прода његово имање, које се састоји из двије куће које се налазе у овој вароши.

Виша кућа Вука Јокичина Мартиновића која је на главној улици на доњи бој има велики и пространи дућан са магазином и складан ходник; на горњи бој, има четири камаре т. ј. с лица двије а озада двије, а на најгорњи бој т. ј. под кров двије камарице, доста простране и зидом ограђене, башчу а у њој бунар, кужину тичући се куће и шталу за два коња, изашла је до данас на цијену од ф. 7,900.

Мала кућа исто у главној улици између кућа Пеја Новокова Команина, дугачка 3 метра и 86 центиметара.

На доњем боју има дућан с магазином; на горњи бој има с лица једну камару више дућана а другу више магазина; позади куће има кужину и тезу за дрва изашла је до данас на цијену од фиор. 918.

На предлог подписате Управе славни В. Суд број 1795. од 24. Јула ов. год. изволио је одредити рок за продају речених кућа 15. Септембра ове године.

Сви они, који би жељели ма коју од речених кућа купити имају се лично или писмено до одређеног дана пријавити којег ће се дана уступити ономе који највише цијену понуди.

Број 307.

Цетиње, 25 маја 1890.

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

НАЗНАЊЕ.

Моју нову кућу, постојећу у Иванбеговој улици, дајем **из слободне руке** под најам (афит,) за једну или више година дана под повољним условима. Кућа је сасвијем нова и укусно рађена; има на горњем спрату 4 зрачне и простране собе, а на доњем спрату 3, собе и кучињу. Под кров има пространу собу за поспреме и спавање млађих.

Уз ову кућу ограђена је једна пространа кућа поземлуша, која је тако, удешена да може послужити за оспрему дрва за прање и сушење пртевине (робе) и за магазин кутњи.

Кућу једну и другу краси пространа башча засађена разним воћем.

Ко би желио исту кућу најмити, нека се изволи потписатоме пријавити.

Цетиње 31 Јула 1890.

(3—4)

М. Мартиновић.

МОЛБА.

Јокашић Ломпар Боковљанин, који је назад три године пошао из своје породице за Александрiju, његова супруга и мати јој умрле, дјеца малена остала, коју сам узео код себе за вријеме, док би се нашло његовог знанца, да ми из своје особите добротe јави што о његовој судбини.

Цетиње, 10. Августа 1890.

Перо Стеванов Ломпар.

по мјесеца Маја, — због чега се и зове мајска буба —, која по својој насљедној особини поврв одма на лишће воњака и шумског дрвећа. Цијелог Маја врсти мољ туца не само лишће, него и цвијеће и род, на који наиђе, а послје тога његова женка узвуче се у земљу, тамо снесе око 30 бијелих јаја, на онда угине. Послје 4 до 6 неђеља излегу се из тих јаја они жућкасто бијели црви — ларве — који како сам већ горе поменуо, пуне три године под земљом живе и ту праву пустош сав догле чине, док четврте године као савршене бубе не излегу из земље.

Истина је да мољ има у природи доста својих непријатеља, међу које се као најважнији рачунају кртица, врана, чавка, слијени миш и т. д., али опет за то нужно је да и човек ступи у борбу против њега, да га и својом снагом што пријед утамами. Против моља и његове ларве има црва препоручују се слиједеча средства:

а) На њивама, ливадама и баштама, на којима мољ жила развијех усјева подгриза, ископају се у јесен на много мјеста 40 центиметара широке и исто толико дубоке рупе и добро вапуне коњским ђнојем. Врђина која се у тијем рупама од ђноја преко зиме развија, примаму прве к себи, да ту презиме. Идућег прољећа прије но вријеме загрије, испразне се рупе а ђној се са свијема црвима спали или у воду побаци.

б) Које је тешко да копа толике рупе, тај може да свакојако смијешано буну што мјесеца Јуна свезе по њиви на гомиле. У те гомиле женка мољева снесе јаја, из њих ће се излећи и порастати црви, који се могу лако поубијати, кад се те гомиле по њиви разгрену. У осталом ако се те гомиле бунушта зими разгрену, онда можда неће бити ни нужно да се убијају, јер ће од зиме и сами посканати.

в) Често и добро прекопавање и проривање помаже пуно уништавање црва јер се он најрађе задржава у тешкој и слабо урађеној земљи, а и због тога, јер честим се орањем донашају црви на површину, окле их разне тиче лако побрати могу.

г) Стари један земљодјелац случајно је нашао, да су и свиње врло благодарни непријатељи моља. Једне се године на његовом пољу нагомилало толико моља, да десет радника, који су за плугом ишли, не могаху покупити онолику силу црва, колико се је изорало, а он пошто је видио, да све домаће животиње те црве радо једу, пусти свиње на поље да иду за плугом, који је пред њима орао. Па гле чуда! Не само да су свиње врло похлепно прождирале све оне црве те је плуг изорао, но су и сами тек су их најушти, почели по браздама све догле ровати, док су и оне ископали, који су се дубље налазили, но је плуг досизати могао. Кад су се једни заситили, доћерао је друге свиње и тако се је с једне стране ослободио великог зла, а с друге заштедио је доста и на хране и на радницима.

д) На њеким мјестима почели су да у ону земљу, гдје се мољ налази, сипају њеке ствари из апотеке, које би својим загушљивим испаравањем убијале црве. Најприје су у ту цијељ узимали тако звани сумпорног гњеник (карбондисулфид) и нафталин, а доцније једино бензин, од којег су на сваки квадратни метар земље сипали по три грама. Овај начин тамањена црва може се на малом простору усвјехно употријебити, али на великом није то никако могуће, јер онај прије треба томе много времена, а за тијем и од бензина, кад се не би свуда подједнако раздијелило, погинули би само они црви, до којих би загушљива пара дошрла.

е) Са ниједним од досад набројених средстава не можемо се ипак са свијем ослободити моља, што не бисмо једнак са тамањеном црва сваке треће или четврте године мјесеца Маја и мољеве бубе сакупљали. Из најпријед описаног развитка моља знамо, да му обично треба три године док се бубом претвори, дакл редовно сваке четврте године или кад-када већ и треће појавиће се велика количина мољевих буба, на само и те године треба да се бубе купе и убијају. Многе државе, које такођер од моља велику штету трпе, увиђеле су ту потребу и објавиле су наредбеним путем, да се мољеве бубе кад се у великој множини појаве, имају побирати а онеме који скупио буде, да се за његов труд на сваки литар плати по 2 новчића. Кад промислимо да у литар може стати до 300 буба, а да се једне године најмање 50000 литара скупити може, то смо тијем начином смањили број моља већ за 15 милиона комада. Нека су надаље од тих 15 милиона половина женке, а свака женка снесе исте године око 30 јаја, из којих ће се доцније излећи црви, то смо истим поступком уништили и преко 200 милиона црва. Радећи тако неколико година свом снагом, нестале нам мало по мало моља, а ако који комад и остане, неће нам задавати великијех брига!

Само сабирање буба није мучно, кад се раном зором или пред вече извађа, јер

овда се бубе као укочене на лишћу од дрвећа налазе, на кад дрво најмање отресе, нападају све на земљу. Убићемо их пак најлакше ако их све у врлу воду побацимо, а кад су угинуле, даћемо их или перади и свињама да их изједу, или ћемо сву хрпу убијених буба живим клавом, гипсом или карабојем измијешати и пуштати да се распану и туна сагњију на ћемо их доцније као ђној употријебити.

Ф. Јерговић.

Никшић, 15 августа.

Промет домаћих производа у Црној Гори.

На данашњем базару биле су разној трговини цијене ове:

Волови сума 150 кила од 38 до 44 ф. — Краве јалове од 20 до 30 ф. — Брави овчи од 4—6 ф. — Брави кози од 4—5 ф. — Масло 1 и по кило по 1 ф. — Скоруп 1 и по кило по 60 новч. — Сир бољи 1 и по кило по 40 новч. — Коже јареће по 85 новч. — Урметин 1 и по кило по 9 новч. — Пшеница 1 и по кило по 10 новч. — Јечам 1 и по кило по 7 новч. — Раж 1 и по кило по 8 новч. — Коже јагњешће по 60 новч.

Поруке уредништва и администрације.

Г. Брсту И. Милану. Oakland у Калифорнији. — Ђ. Перовић изицило је 16 ф. и 60 новч. те вам је дуговао. — Мило би нам било, да нам се што чешће јављате.

Дописнику Петроград. Нам је уредник у Цариграду. Кад се сретио поврати, учућемо му ваше приватно писмо.

Г. Перу Костуку, Никшић. — Ваше писмо примисмо при завршетку листа У другу суботу.

ОПОМЕНА.

Који књ. при. интомци у иностранству још нијесу поднијели потписаној канцеларији своја свједочанства од прошле школске године 1889-90, опомињу се да то учине до краја овога мјесеца, јер иначе изгубиће стипендију

Цетиње, 10. Августа 1890.

Бр. 396.

Канцеларија

Министарства Просвјете и Цркви. Дјела.

(3—3)

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у књ. црн. Богословско-Учитељској Школи на Цетињу почињу идуће школске године 1890-91 тачно 1. Септембра ов. г.

У ту школу примају се младићи православне вјере који су свршили четири разреда ниже гимназије и имају из четвртога разреда свједочанство првога реда.

Ученици уписују се у ову школу 29., 30. и 31. Августа, а предавања почињу тачно 1. Септембра.

Кд се послје тога рока пријави за упис, кње глобљен су 5 фиорина.

Уписивање бива у канцеларији Ректората у означене дане од 9 до 12 час. прије подне. Нико се не може преко другог дати уписати, осим у случају болести или друге какве запреке, па и у том случају уписивање ваља да се изврши прије 1. Септембра, јер иначе биће скончано с глобом од 5 фор.

Сваки ученик дужан је при упису показати своје школско свједочанство од потоње године.

Цетиње, 10. Августа 1890.

Ректорат

Богословско-Учитељске Школе.

(3—3)

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у књ. црн. Гимназији на Цетињу почињу идуће школске године 1890-91 тачно 1. Септембра о. г.

Уписивање ученика бива у канцеларији гимназијске Управе 29., 30. и 31. Августа ов. г. од 9 до 12 часова прије подне.

С тога се позивају ученици, који се желе у ту Гимназију уписати, да се у речене дане ради уписа пријаве, јер ка се послје тога рока пријави за упис, биче ради одошљених глобљен су 5 фиорина.

Нико се не може преко другог дати уписати, осим у случају болести